

บทที่ 3

คำจำกัดความ เกณฑ์กำหนด และการแบ่งคำถาม

3.1 คำจำกัดความของคำถาม

คำจำกัดความของคำถามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นดังนี้คือ คำถามคือหน่วยที่ใช้ในการสื่อสาร ทำหน้าที่ถามคำถามโดยผู้ถามมีความตั้งใจและความต้องการที่จะได้รับคำตอบจริง ๆ

การกำหนดว่าคำถามคือหน่วยสื่อสารที่ทำหน้าที่ถามคำถามนั้นมาจากความคิดว่าแต่ละประโยคในภาษาทำหน้าที่ต่าง ๆ กันในการติดต่อสื่อสาร เช่น ให้ข้อมูล ให้ความเข้าใจ ทำหน้าที่สื่อสารการออกคำสั่ง การขอร้อง การแนะนำ การชักชวน การถามคำถาม เป็นต้น หน้าที่ในการสื่อความหมายที่แตกต่างกันทำให้สามารถแบ่งหน่วยสื่อสารออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้พูดได้ เช่น เป็นหน่วยสื่อสารขอร้อง หน่วยสื่อสารแนะนำ หน่วยสื่อสารชักชวน และหน่วยสื่อสารคำถาม เป็นต้น หน่วยสื่อสารแต่ละชนิดนี้สามารถปรากฏในรูปประโยคต่าง ๆ กัน เช่น หน่วยสื่อสารคำถาม สามารถจะปรากฏในประโยคที่มีรูปประโยคคำถาม เช่น - ทกล้ม เล็บหรือเปล่า - โรงเรียนเปิดหรือยัง เป็นต้น หรือปรากฏในประโยคที่ไม่มีรูปเป็นประโยคคำถามก็ได้ เช่น - ได้อินเสียงรถแล่นเข้ามาในบ้าน นายสิทธิกลับแล้วละมั้ง เป็นต้น

จะสังเกตได้ว่าการกำหนดคำถาม กำหนดจากแง่ของผู้พูด ทั้งนี้เพราะสามารถกำหนดข้อแม้ที่ผู้พูดจะถามคำถามได้ กล่าวคือจะถามเมื่อผู้พูดมีความตั้งใจและความต้องการที่จะได้รับคำตอบจริง ๆ การกำหนดคำถามมิได้คำนึงถึงผู้ฟัง เพราะถึงแม้จะมีข้อยอมรับว่าผู้ฟังก็ต้องทราบความตั้งใจของผู้พูดที่จะได้รับคำตอบ มิฉะนั้นการสื่อสารจะไม่เป็นผลสำเร็จก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อสงสัยอีกหลายอย่างซึ่งจะทำให้ผู้ฟังไม่ตอบคำถามตามที่ผู้พูดตั้งใจ

3.2 เกณฑ์กำหนดของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

การแบ่งหน่วยสื่อสารออกเป็นประเภทต่าง ๆ นั้น อาศัยเกณฑ์กำหนดเป็นเครื่องมือ หน่วยสื่อสารที่มีหน้าที่ในการสื่อความหมายต่างกันก็จะมีเกณฑ์กำหนดต่างกัน สำหรับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะมีเกณฑ์กำหนดต่างไปจากหน่วยสื่อสารชนิดอื่น ๆ ดังนี้คือ

3.2.1 เกณฑ์กำหนดหลัก

1. การที่ผู้พูดถามผู้ฟังนั้นต้องมีจุดประสงค์ในอันที่จะได้รับคำตอบ

ลักษณะสำคัญของคำถามคือ การที่ผู้พูดถามคำถามโดยมีจุดมุ่งหมาย ต้องการที่จะได้รับคำตอบจากผู้ฟัง หากว่าผู้พูดไม่ต้องการที่จะได้รับคำตอบ รูปประโยคนั้นไม่ถือว่าเป็นหน่วยสื่อสารคำถาม แม้จะมีลักษณะรูปประโยคเป็นประโยคคำถาม แต่ก็จัดเป็นประโยคที่อยู่ในประเภทของหน่วยสื่อสารอื่นที่มีใช้คำถาม เช่น - ล้อลี้ดค๊ะ ลบายดีหรือคะ จัดว่าอยู่ในหน่วยสื่อสารทักทาย แม้ว่าจะมีรูปประโยคเป็นประโยคคำถาม เป็นต้น

2. ผู้พูดถามผู้ฟัง เพราะผู้พูดไม่แน่ใจว่าถ้าตนไม่ถาม ผู้ฟังจะให้ข้อมูลนั้น ๆ แก่ตนหรือไม่

ดังกล่าวแล้วว่าผู้พูดถามผู้ฟังนั้นมีความต้องการที่จะได้รับคำตอบจากผู้ฟัง และการที่ผู้พูดต้องถามเอาคำตอบจากผู้ฟัง ก็เพราะผู้พูดไม่แน่ใจในตัวผู้ฟังว่าถ้าตนไม่ถามแล้วเขาจะให้ข้อมูลหรือคำตอบนั้น ๆ แก่ตนหรือไม่ ซึ่งผู้ฟังอาจไม่ให้ข้อมูลนั้นแก่ผู้พูดก็ได้ โดยอาจคิดไปว่าไม่ใช่สิ่งสำคัญหรือไม่ใช่สิ่งที่คุณพูดจะสนใจ

3. การที่ผู้พูดถามผู้ฟัง แสดงว่าผู้พูด เชื่อว่าผู้ฟังต้องสามารถให้คำตอบได้

การที่ผู้พูดถามโดยต้องการได้รับคำตอบจากผู้ฟังนั้น เป็นการแสดงว่าผู้พูดเชื่อหรือคิดว่าผู้ฟังต้องมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้พูดถามนั้น พอที่จะสามารถให้คำตอบแก่ผู้พูดได้

หากว่าผู้พูดไม่คิดว่าผู้ฟังจะสามารถให้คำตอบได้ ผู้พูดก็คงไม่ถาม เพราะจะเป็นการไร้ประโยชน์ในการถามจากผู้ที่เราไม่คิดว่าจะให้คำตอบแก่เราได้

4. ผู้พูดและผู้ฟังต้องมีข้อมูลในเรื่องที่ถามนั้นตรงกันบ้าง จึงจะสามารถสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ

ข้อมูลในเรื่องที่ถามตรงกันของผู้พูดและผู้ฟังนั้น หมายถึงผู้พูดและผู้ฟังต้องมีความรู้ในเรื่องที่กล่าวถึงอย่างเดียวกันอยู่บ้าง เช่น แต่งขอขนมนจากคุณแม่ไปให้หญิงชราที่นำส่งสาร ซึ่งถูกลูกหลานทอดทิ้งและอาศัยอยู่ข้าง ๆ บ้าน หลังจากที่แต่งกลับมาคุณแม่ก็ถามว่า - ยายหนุ่มขอขนมที่ลูกเอาไปให้หรือเปล่าจ๊ะ ซึ่งทั้งคุณแม่ (ผู้พูด) และแต่ง (ผู้ฟัง) ต่างก็ต้องมีความรู้และความเข้าใจตรงกันบ้างที่ว่า ยายหนุ่มที่กล่าวถึงนั้นเป็นใคร และขนมที่ว่านั้นคือขนมอะไร เป็นต้น

5. ผู้พูดมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำตอบอยู่บ้าง อาจจะมีมากจนสามารถคาดคะเนคำตอบได้ หรือมีน้อยมากจนไม่สามารถคาดคะเนคำตอบได้

ในการถามคำถามซึ่งผู้พูดมีจุดมุ่งหมายต้องการได้รับคำตอบจากผู้ฟังนั้น นอกจากผู้พูดจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ถาม ดังได้กล่าวแล้วในเกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 4 ผู้พูดอาจมีข้อมูลในเรื่องคำตอบอยู่บ้าง อาจจะมีมากจนทำให้ผู้พูดสามารถที่จะคาดคะเนลักษณะคำตอบได้ หรืออาจจะมีน้อยมากจนผู้พูดไม่สามารถจะคาดคะเนลักษณะคำตอบได้

3.2.2 เกณฑ์กำหนดเกี่ยวกับรูปประโยค

เกณฑ์กำหนดเกี่ยวกับรูปประโยค เป็นเกณฑ์กำหนดร่วมของประโยคที่จัดว่าอยู่ในหน่วยสื่อสารคำถามซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ ประโยคจัดอยู่ในหน่วยสื่อสารคำถามจะต้องมีการिया และผู้แสดง หรือผู้กระทำการอย่างนัยหนึ่งตัว และคำหรือกลุ่มคำลงท้ายแสดงคำถามซึ่งปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้

3.2.3. เกณฑ์กำหนดทั่วไป

เกณฑ์กำหนดทั่วไป เป็นเกณฑ์กำหนดร่วมของประโยคแสดงคำถามทั้งหมด ซึ่งประโยคแสดงคำถามทุกชนิดและทุกประโยคจะต้องมีเหมือนกัน สิ่งจะถือว่าเป็นประโยคแสดงคำถาม นั่นคือ

1. ผู้พูดและผู้ฟังใช้ภาษาเดียวกัน และมีความรู้ความเข้าใจในภาษานั้น เป็นอย่างดี สำหรับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ภาษานั้นก็คือภาษาไทยกรุงเทพฯ
2. ผู้พูดและผู้ฟังต่างก็มีอวัยวะที่จำเป็นในการพูด-ฟัง รวมทั้งสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์ทุกประการ
3. ผู้พูดและผู้ฟังอยู่ในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นอุปสรรคกับการพูด การฟัง เช่น ปราศจากเสียงอึกที่มาก ๆ หรือที่ ๆ มีฝุ่น หรือลมแรงมาก จนไม่สามารถพูดได้ เป็นต้น
4. การถามคำถามนั้น ๆ ของผู้พูดและผู้ฟังไม่ใช่การแสดงละครหรือการล้อเลียนกัน

เกณฑ์กำหนดตามที่ได้อธิบายมาแล้วนี้ มีข้อควรสังเกตดังต่อไปนี้คือ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับเกณฑ์กำหนดหลัก

เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 4 นั้น เป็นเกณฑ์กำหนดที่ จอห์น อาร์ เซอแล ได้ตั้งไว้¹ เมื่อพิจารณาเกณฑ์กำหนดหลักเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าเป็นเกณฑ์กำหนดที่สามารถใช้ได้กับหน่วยสื่อสารคำถามทุกชนิด ทั้งคำถามแบบที่มีคำแสดงคำถาม (Wh-Questions) และคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ (Yes-No Questions) ซึ่งจะมีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายแสดงคำถามหรือไม่ก็ได้

¹John R. Searle, Speech Acts, pp. 57-66.

ส่วนเกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ 5 นั้น เป็นเกณฑ์กำหนดที่ตั้งขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เพื่อช่วยจำแนกคำถามแบบที่มีค่าแสดงคำถาม (Wh-Questions) ออกจากคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ (Yes-No Questions) กล่าวคือคำถามแบบที่มีค่าแสดงคำถามนั้น ผู้พูดจะไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบเลย แต่คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธผู้พูดจะมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบอยู่บ้าง

ข้อสังเกตเกี่ยวกับเกณฑ์กำหนดรูปประโยค

ตามเกณฑ์กำหนดเกี่ยวกับรูปประโยค (3.2.2) นั้น จะเห็นได้ว่า ประโยคที่จัดอยู่ในหน่วยสื่อสารคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธจะมีรูปเป็นประโยคคำถาม หรือไม่มีรูปเป็นประโยคคำถามก็ได้ ด้วยเหตุนี้เราอาจแบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธตามรูปประโยคเป็น 2 ชนิดใหญ่คือ

ก. ประโยคที่จัดอยู่ในหน่วยสื่อสารคำถามที่มีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายแสดงคำถามปรากฏได้แก่

- กินข้าวมากันหรือยัง
- พรุ่งนี้เปิดเทอมแล้วใช่ไหม
- วันมะรืนนี้คุณว่างไหมคะ

ข. ประโยคที่จัดอยู่ในหน่วยสื่อสารคำถามที่ไม่มีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายแสดงคำถาม อาจแบ่งได้เป็น 2 พวกคือ

1. พวกที่แสดงคำถามโดยใช้คำลงท้าย ละสิ ละมั้ง ฯลฯ

- น้ำนั้นเต็มมาอาทิตย์หนึ่งแล้ว วันนี้คงต้องเติมอีกละสิ
- ได้ยินเหมือนเสียงคนเคาะประตูนะ พอกลับมาแล้วละมั้ง

2. พวกที่ใช้ทำนองเสียงแสดงคำถาม

- เพียง 3 โมงเท่านั้นจะกลับแล้ว

ในประโยคนี้เสียงจะขึ้นสูงเมื่อจบประโยค

สำหรับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นวิจัยเฉพาะแต่คำถามแบบ ก. คือแบบที่มีรูป
เป็นประโยคคำถามที่ลงท้ายด้วยคำลงท้ายแสดงคำถาม หรือเปล่า หรือยัง ไหม
ใช่ไหม ไม่ใช่หรือ หรือ เท่านั้น เช่น

- วันเสาร์นี้ต้องไปทำงานหรือเปล่า
- หมอมาหรือยัง
- ที่บ้านของคุณมีโทรศัพท์ไหม
- คุณเป็นคนพิมพ์ดีดใช่หรือไม่
- ศิษษาภักดิ์ปิดวันอาทิตย์ไม่ใช่หรือ
- สอบเสร็จแล้วหรือ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับเกณฑ์กำหนดทั่วไป

ส่วนเกณฑ์กำหนดทั่วไป (3.2.3) เป็นเกณฑ์กำหนดจำเป็นในการสื่อสาร
หน่วยสื่อสารไม่ว่าประเภทใด ไม่เฉพาะหน่วยสื่อสารคำถามจะต้องมีเกณฑ์กำหนดทั่วไปเหล่านี้
ครบทั้ง 4 ข้อในขั้นต้น

จะเห็นได้ว่า เกณฑ์กำหนดคำถามที่กล่าวมานี้ ไม่คำนึงถึงรูปประโยคมาก
เท่ากับคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของรูปประโยค ว่าทำหน้าที่ในการถามคำถามเพื่อจะได้รับคำตอบ
จริง ๆ ด้วยเหตุนี้ประโยคที่แสดงคำถามจึงไม่จำเป็นต้องมีคำแสดงคำถามเสมอไป ดังที่
ได้ระบุไว้แล้วในเกณฑ์กำหนดข้อ 3.2.2 ประโยคแสดงคำถามอาจมีรูปลักษณะประโยค
เป็นอย่างไรก็ได้ เพียงแต่ต้องมีใจความและหน้าที่ในการถามคำถามเช่น

- กระจ่างนั้น แฉวท่าแตกละม้ง
- ฝ่คงจะต้ง เต็มน้ำมันแล้วลี เป็นต้น

ซึ่งตรงข้ามกับประโยคที่ปรากฏค่าแสดงคำถาม แต่มีความหมายและหน้าที่เป็นประโยคชนิดอื่น เช่น

- ไปไหนมาลีะ
- สบายดีหรือครับ

ซึ่งเข้าใจได้ว่าเป็นการทักทาย เพราะผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบ จึงจะถือว่าประโยคชนิดนี้ ไม่ใช่ประโยคแสดงคำถาม เป็นประโยคที่มีรูปประโยคคำถามแต่แสดงการทักทาย

3.2.4 เกณฑ์กำหนดจำแนก

คำถามที่ผ่านเกณฑ์กำหนดต่าง ๆ ข้างต้นมาแล้ว เรียกได้ว่าเป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ต่อไปนี้จะพูดถึง เกณฑ์กำหนดจำแนกซึ่งจะแบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ออกเป็นแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้พูดอาจมีความปรารถนา หรือความมุ่งหวังที่จะได้รับคำตอบอย่างที่ตนต้องการจากผู้ฟัง และอาจแสดงออกถึงความปรารถนานั้น

ในการถามคำถามของผู้พูดต่อผู้ฟังนั้น นอกจากมีความตั้งใจและความต้องการที่จะได้รับคำตอบจากผู้ฟังแล้ว ผู้พูดอาจมีความปรารถนา หรือความมุ่งหวังที่จะได้รับคำตอบอย่างที่ตนต้องการจากผู้ฟัง และแสดงออกถึงความปรารถนานั้น ซึ่งคำตอบที่ผู้พูดต้องการหรือมุ่งหวังว่าจะได้รับอาจเป็นได้ทั้งคำตอบรับหรือคำตอบปฏิเสธ อย่างไรก็ตามผู้ฟังก็อาจให้คำตอบที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้พูดได้

2. ผู้พูดอาจสามารถแสดงการคาดคะเนลักษณะของคำตอบได้ ซึ่งแสดงว่าผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่ถามและคำตอบมากพอ

ก่อนที่จะถามคำถาม ผู้พูดอาจมีข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่ถามและคำตอบนั้น มาบ้าง ซึ่งอาจได้มาโดยทางตรงคือ การได้พบได้เห็นหรือได้ประสบด้วยตนเอง หรือจะ ได้มาโดยทางอ้อม หรือได้รับการบอกเล่าจากผู้อื่น หรือเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ น.ส.พ. เป็นต้น ซึ่งหากข้อมูลที่ได้รับมานั้นมีมากพอ อาจทำให้ผู้พูดสามารถ แสดงการคาดคะเนลักษณะของคำตอบให้ผู้ฟังทราบได้ตามข้อมูลที่ตนมี และต้องการคำตอบจาก ผู้ฟังมายืนยันว่าคำตอบที่ได้คาดคะเนไปของตนนั้นถูกต้องหรือไม่ เป็นการทดสอบข้อมูลที่มีอยู่ด้วย การคาดคะเนลักษณะคำตอบที่จะได้รับจากผู้ฟังนี้ก็เป็นไปได้ทั้งในแง่ตอบรับและตอบปฏิเสธ ขึ้น อยู่กับข้อมูลที่มีอยู่เท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับความคิดหรือความมุ่งหวังของผู้พูดด้วย แต่ทั้งนี้ คำตอบที่ได้รับอาจไม่ตรงกับที่คาดคะเนของผู้พูดได้

3. ผู้พูดอาจมีความแน่ใจ และมีการแสดงออกถึงความแน่ใจในคำตอบที่ คาดคะเนไว้ของตน

ดังได้กล่าวแล้วในข้อ 2 ถ้าผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่ถามและคำตอบ มากพอ ผู้พูดก็อาจจะสามารถคาดคะเนคำตอบได้ และถ้าข้อมูลที่มีนั้นมากและแน่ชัดเพียงพอ แล้ว อาจจะทำให้ผู้พูดเกิดความมั่นใจหรือแน่ใจในคำตอบที่ตนคาดคะเนไว้ และผู้พูดก็อาจ แสดงออกถึงความมั่นใจนั้นของตนได้ในการถามคำถาม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและทราบดีว่าคำตอบของผู้ฟังจะเป็นอย่างไร

4. ผู้พูดอาจมีความเชื่อดังเดิมเกี่ยวกับ เรื่องที่ถามนั้นอยู่ก่อนแล้ว

ในการถามคำถาม นอกจากผู้พูดจะมีข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่ถาม ซึ่ง ได้รับมาก่อนการตั้งคำถามแล้ว ผู้พูดอาจมีความเชื่อดังเดิมเกี่ยวกับ เรื่องที่ถามอยู่ก่อนด้วยก็ได้ ความเชื่อดังเดิมของผู้พูดนี้ก็คือ ความรู้ในเรื่องที่ถามหรือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกันซึ่งผู้พูดมีมานาน แล้ว ความเชื่อดังเดิมของผู้พูดนี้อาจตรงกันหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่รับมาใหม่ของผู้พูด

4.1 ความเชื่อดังเดิมของผู้พูดตรงกับข้อมูลที่รับใหม่

หากว่าความเชื่อดั้งเดิมของผู้พูดตรงกับข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ จะทำให้ผู้พูดเกิดความแน่ใจ และสามารถคาดคะเนคำตอบที่จะได้รับจากผู้ฟัง และอาจแสดงออกถึงความแน่ใจของตนต่อผู้ฟังด้วย

4.2 ความเชื่อดั้งเดิมของผู้พูดต่างหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้รับใหม่

ในการถามคำถาม หากว่าความคิดหรือความเชื่อดั้งเดิมของผู้พูดต่างกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับมาภายหลัง จะทำให้ผู้พูดเกิดความรู้สึกขัดแย้งและสงสัย ดังนั้นจึงถามคำถามเพื่อขจัดความสงสัยนั้น ซึ่งผู้พูดจะมีความแน่ใจในความเชื่อดั้งเดิมของตนว่าถูกต้อง และแสดงออกให้ผู้ฟังรับรู้ (โดยการเลือกใช้คำลงท้ายแสดงคำถาม ไม่ใช่หรือ) เป็นการยืนยันความคิดหรือความเชื่อดั้งเดิมของผู้พูดที่มีอยู่ด้วย และต้องการคำตอบจากผู้ฟังมายืนยันว่าความเชื่อดั้งเดิมของผู้พูดนั้นถูกต้อง

5. ผู้พูดอาจถามคำถามเพื่อต้องการคำตอบซึ่งเกี่ยวข้องกับเวลา

ในการถามคำถาม บางครั้งผู้พูดอาจต้องการคำตอบซึ่งเกี่ยวข้องกับเวลา นั่นคือผู้พูดทราบอยู่แล้วว่าการกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ จะต้องเกิดขึ้นแน่นอน แต่ไม่ทราบว่าได้เกิดขึ้นไปแล้ว หรือยังไม่เกิดขึ้น และถ้ายังไม่ได้เกิดขึ้นก็ต้องการทราบว่า จะเกิดขึ้นเมื่อไรเท่านั้น เช่นประโยค

- เพื่อน ๆ ของลูกมากันหรือยัง

ผู้พูดทราบดีว่าในงานวันเกิดของบุตรสาวจะมีเพื่อน ๆ มากันหลายคน แต่ผู้พูดถามเพื่อต้องการทราบว่าเพื่อน ๆ ของลูกสาวนั้นได้มากันแล้วหรือยังไม่ได้มา และถ้ายังไม่มา เมื่อใดสิ่งจะมา เป็นต้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับเกณฑ์กำหนดจำแนก

เกณฑ์กำหนดเป็นเครื่องมือในการศึกษาหน้าที่ในการสื่อความหมายที่แตกต่างกันของรูปประโยคชนิดต่าง ๆ และเกณฑ์กำหนดสำคัญที่ระบุถึงหน้าที่ในการสื่อความหมายของรูปประโยคแต่ละชนิดชัดเจนคือ เกณฑ์กำหนดหลัก และ เกณฑ์กำหนดจำแนกซึ่งระบุถึงความคิด ความต้องการ และความหมายต่าง ๆ ของผู้พูดที่ต้องการสื่อสารแก่ผู้ฟัง

สำหรับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ นอกจากมีเกณฑ์กำหนดหลักซึ่งสื่อความหมายรวม ๆ ของคำถามทั้งหมดทุกชนิดแล้ว ยังมีเกณฑ์กำหนดจำแนกเป็นเกณฑ์กำหนดที่สามารถใช้ในการแบ่งแยกย่อยคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธออกเป็นชนิดต่าง ๆ โดยทำหน้าที่สื่อความหมายผิดแผกแตกต่างกันออกไป และเป็นเกณฑ์กำหนดที่แสดงให้ทราบว่า เหตุใดหรือเมื่อใดผู้พูดจะเลือกใช้คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดใด ซึ่งเกณฑ์กำหนดจำแนกทั้งหมด 5 ข้อนี้ บางเกณฑ์จะแบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ บางเกณฑ์ก็แบ่งแยกย่อยออกเป็นการแสดงลักษณะเฉพาะ หรือลักษณะเด่นของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธแต่ละพวกหรือแต่ละชนิด เกณฑ์กำหนดจำแนกเหล่านี้ได้แก่

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 1 : ผู้พูดอาจมีความปรารถนาหรือความมุ่งหวังที่จะได้รับคำตอบอย่างที่ต้องการจากผู้ฟัง และแสดงออกถึงความปรารถนานั้น

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 1 นี้ จะสามารถใช้กับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วย ไหม เท่านั้น เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อนี้จะแบ่งแยกคำถามชนิดนี้ออกจากกลุ่มของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธทั้งหมด เพราะคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดอื่น ๆ ทั้งหมด ไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ข้อนี้ หรือไม่สามารสื่อความหมายตามเกณฑ์ข้อนี้ได้ อย่างชัดเจนเท่ากับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิด ไหม ด้วยเหตุนี้เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 1 จึงเป็นเกณฑ์บ่งบอกลักษณะเฉพาะตัวของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วย ไหม

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 2 : ผู้พูดอาจสามารถแสดงการคาดคะเน
ลักษณะของคำตอบได้ ซึ่งแสดงว่าผู้พูด
มีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ถามและคำตอบ
มากพอ

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 2 นี้ สามารถใช้ในการแบ่งคำถามแบบ
ตอบรับ-ปฏิเสธออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดคำถามแท้ คือ
คำถามที่ผู้พูดมีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับคำตอบน้อย ไม่เพียงพอที่จะสามารถแสดงการ
คาดคะเนคำตอบได้ ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วย หรือเปล่า
หรือยัง ไหม

กลุ่มที่ 2 เป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดคำถามทดสอบ
คือคำถามที่ผู้พูดมีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับคำตอบมากพอ จึงสามารถแสดงการคาดคะเน
คำตอบได้ ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วย ใช่ไหม ไม่ใช่หรือ
หรือ

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 2 ที่แบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธออกเป็น
เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ นี้ตรงกับข้อสังเกตุของ จอห์น อาร์ เซอล¹ ที่ได้ให้ไว้เกี่ยวกับคำถาม
และแบ่งตามลักษณะหน้าทีออกเป็น 2 ชนิดด้วยกันคือ

1. Real Question เป็นคำถามแท้จริงซึ่งผู้พูดต้องการทราบ
และค้นหาคำตอบจริง ๆ

2. Exam Question เป็นคำถามที่ผู้พูดต้องการทดสอบว่าผู้ฟัง
ทราบเรื่องราวหรือข้อมูลนั้นที่ผู้พูดพอจะมีอยู่บ้างจริงหรือไม่

¹John R. Searle, Speech Acts, p. 66.

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 3 : ผู้ตอบอาจมีความแน่ใจและมีการแสดงออก
ถึงความแน่ใจในคำตอบที่คาดคะเนไว้
ของตน

คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่สามารถจะสื่อความหมายของ เกณฑ์กำหนด
จำแนกข้อที่ 3 นี้ มีเพียงคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยใช่ไหม ไม่ใช่หรือ
เท่านั้น ซึ่งเป็นการแบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธทั้ง 2 ชนิดนี้ออกจากคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ
ทั้งหมด และในกลุ่มคำถามพวกที่ 2 ด้วยกันก็จะสามารถไขแบ่งแยกคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ
ชนิดที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยใช่ไหม ไม่ใช่หรือ ให้แตกต่างกับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ
ชนิดที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยหรือ

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 4 : ผู้ตอบอาจมีความเชื่อดังเดิมเกี่ยวกับเรื่อง
ที่ถามนั้นอยู่ก่อนแล้ว

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อนี้ซึ่งเกี่ยวกับความเชื่อดังเดิม และข้อมูลที่ได้รับ
ใหม่ของผู้ตอบ จะสามารถไขได้ในกลุ่มคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคแบบพวกที่ 2
เท่านั้น เช่นเดียวกับเกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 3 ซึ่งเกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 4 นี้สามารถ
แยกออกเป็น 2 เกณฑ์ย่อยดังนี้คือ

4.1 ผู้ตอบอาจมีความเชื่อดังเดิมตรงกับข้อมูลที่ได้รับใหม่

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อนี้จะมีอิทธิพลต่อการแบ่งแยกคำถามแบบ
ตอบรับ-ปฏิเสธชนิดที่ประโยคลงท้ายด้วยใช่ไหม ออกจากคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในรูป
ประโยคอื่น ๆ ทั้งหมด และจากกลุ่มของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธพวกเดียวกัน และถือ
เป็น เกณฑ์ที่บ่งลักษณะเฉพาะของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดที่ประโยคลงท้ายด้วยใช่ไหม ด้วย
เพราะคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคชนิดอื่น ๆ ทั้งหมดไม่มีคุณสมบัติของ เกณฑ์กำหนด
จำแนกข้อที่ 4.1 นี้เลย

4.2 ผู้ตอบอาจมีความเชื่อตั้ง เดิมต่างหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้รับใหม่

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อนี้ เกิดกับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยหรือด้วย ซึ่งจะสามารถรวมคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยไม่ใช่หรือ และ หรือ ไว้พวกเดียวกัน แยกออกจากคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคแบบอื่น นอกจากนี้ยังแยกคำถามชนิดที่ประโยคลงท้ายด้วยไม่ใช่หรือ และ หรือ ให้เป็นกลุ่มย่อยต่างจากคำถามชนิดที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยใช่ไหม ซึ่งเกิดอยู่รวมกลุ่มใหญ่เดียวกัน

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 5 : ผู้ตอบอาจถามคำถามเพื่อต้องการคำตอบซึ่ง
เกี่ยวเนื่องกับเวลา

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 5 นี้ จะสามารถใช้กับคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยหรือยัง เท่านั้น ซึ่งจะแบ่งแยกคำถามชนิดนี้ออกจากกลุ่มของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคแบบอื่นทั้งหมด เพราะคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดอื่น ๆ ทั้งหมดไม่มีคุณสมบัติที่จะสามารถสื่อความหมายตาม เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 5 นี้ได้ อันทำให้ เกณฑ์ข้อนี้เป็น เกณฑ์บอกลักษณะ เฉพาะตัวของคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดที่มีรูปประโยคลงท้ายด้วยหรือยังด้วย

จากการอธิบายทั้งหมดนี้ดังกล่าวมาแล้ว จะสามารถสรุปเกณฑ์กำหนดจำแนกที่ใช้ในการแบ่งแยกย่อยคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่มีรูปประโยคชนิดต่าง ๆ ทั้งหมดเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการแบ่งแยกย่อยคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีรูปประโยคคำถาม
โดยใช้ เกณฑ์กำหนดจำแนก

เกณฑ์กำหนดจำแนก ประโยคคำถาม	1	2 <i>คำตอบ</i>	3	4		5
				4.1	4.2	
หรือเปล่า	×	×	×	×	×	×
หรือยัง	×	×	×	×	×	☒
ไหม	☒	×	×	×	×	×
ใช่ไหม	×	☒	☒	☒	×	×
ไม่ใช่หรือ	×	☒	☒	×	☒	×
หรือ	×	☒	×	×	\pm	×

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 1 มีความปรารถนาในลักษณะคำตอบ (กล่าวคือปรารถนาที่จะได้รับคำตอบรับหรือคำตอบปฏิเสธ)

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 2 มีการแสดงการคาดคะเนคำตอบ

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 3 มีความแน่ใจและแสดงออกถึงความแน่ใจในคำตอบ

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 4.1 มีความเชื่อดังเดิมตรงกับข้อมูลที่ได้รับใหม่

เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ 5 ต้องการคำตอบเกี่ยวกับเวลา